No. 2027 Zaterdag 18 November 1922. 39ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— bij vooruitbetaling.

Bureau van dit blad: St. Elisabeth's Gasthuis.
Administratie: St. Thomas-college.
DRUKKER. B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50; voor elken regel meer 7½ cts.

Een Roomsche dwaling ? ? ?

Beweringen en dwalingen hebben vaak een taai leven.

We weten er hier op Curaçao van te spreken. Er kan niets zoo dwaas, zoo hatelijks beweerd of geleerd worden of altijd zijn er liefhebbers bij de vleet, die zoo'n dwaasheid nog geloofwaardig vinden en met kracht vasthouden en verdedigen. Ovenals ontwikkelde, zelfs wetenschappelijke mannen geven zich niet eens de moeite om zich boven vooroordeel en partijschap te verheffen en zich in wetenschappelijken zin uit het net van valsche aantijgingen, van sophismen en dwalingen los te werken.

Aan dat alles en nog meer werden wij herinnerd toen wij onlangs in de Hollandsche bladen lazen, hoe voor maanden geleden een vergadering werd gehouden door de *Confessioneele Vereeniging van Friesland*, die belegd was om over de *belangen der Hervormde Kerk* te spreken.

Van essentieel belang voor de Hervormde Kerk rekende het toen één der sprekers, Dominé Kromsigt uit Oostwolde te spreken over een Roomsche dwaling n.l. deze, dat de Roomsch Katholieke Kerk den Staat zich tracht te onderwerpen.

Men ziet wel, erg nieuw is die bewering niet. Al voor jaren her is ze reeds hier op Curaçao gelanceerd. En nog heeft zij, (want beweringen hebben een taai leven), nog geloovigen en [illegible] vormt zij het uitgangspunt voor allen angst en haat tegen de Katholieke Kerk, wordt dat spookbeeld als een schrikbeeld opgeroepen om alle andersdenkenden mobiel te maken en te waarschuwen tegen Rome, dat er naar heeft zich in alle staatkundige aangelegenheden te mengen en het Nederlandsche volk te overheerschen en onze nationale zelfstandigheid bedreigt. Niet de Koningin, zoo heet het, maar de Paus, moet, volgens de Roomsche leer, regeeren in Nederland en in zijn Koloniën.

Menige Protestant en andersdenkende die niet beter wist, is daardoor in den loop der jaren van streek gebracht, en er valt nauwelijks aan te twijfelen, of ook in onzen tijd is dit nog het geval. Wanneer toch een geleerd man met een Universiteits-diploma als Dne. Kromsigt, nog in de meening verkeert, dat de Kerk van Rome den Staat aan zich onderwerpen wil, welke gevolgtrekking moeten daaruit dan wel zijne minder ontwikkelde geestverwanten en geloofsgenooten maken?

Of moeten wij hieruit de conclusie trekken, hoe eenzijdig en partijdig de lessen aan onze Rijks-Universiteiten gegeven worden? Of dat Dne. Kromsigt (*nomen est omen*) zijn, naam getrouw, geen helderen kijk op het instituut, de geschiedenis en de leer der Katholieke Kerk heeft weten te krijgen, en dus al een heel slechte gids is om anderen tot het inzicht der zuivere waarheid te brengen?

* * *

Toch is het reeds bijna veertig jaren geleden, dat Leo XIII, „*de Paus der Encycleken*", in meer dan één zendbrief zeer bizonder en met groote duidelijkheid de leer der Kerk over de verhouding tot den Staat nog eens voor de wereld belichtte en op de meest klare wijze uiteenzette. Voornamelijk deed Z.H. dat in de encycliek „*Immortale Dei*" van 1 November 1885, en ofschoon aan dit belangrijk document reeds herhaaldelijk werd herinnerd kan het zijn nut hebben opnieuw eenige uitspraken daarvan te citeeren, als bewijs hoezeer mannen, als Dominé Kromsigt, die van een „Roomsche dwaling" durft spreken, zelven in dwaling verkeeren.

Geen onderwerping van de Kerk aan den Staat, noch onderwerping van den Staat aan de Kerk, maar *samenwerking* tusschen beide Machten en een *verband met over en weer afgebakende rechten en plichten*,—ziedaar het doel, dat moet worden nagestreefd.

De zooeven genoemde Paus spreekt dit op ondubbelzinnige wijze uit in de „*Immortale Dei*", waar Hij zegt: „God heeft de zorg voor het menschdom tusschen twee machten verdeeld: de kerkelijke en de burgerlijke, en Hij heeft aan de eene de behartiging der *goddelijke*, aan de andere die der *menschelijke* dingen opgedragen."

En verder: „Elk dezer twee is *in haar kring* de hoogste; beiden hebben zij zekere grenzen, binnen welke zij zich moeten beperken; grenzen, die door den aard en den naasten oorsprong van beiden zijn afgebakend; zoo wordt voor elk van beiden een kring getrokken, binnen welken ieder rechtmatig werkzaam is".

Wel echter behoort er tusschen beide machten een zeker verband te worden gelegd, daar hun gezag zich uitstrekt over dezelfde onderdanen. Een verband, zegt de Paus, „dat niet ten onrechte vergeleken wordt bij de vereeniging, waardoor ziel en lichaam in den mensch onderling zijn verbonden."

„Hoedanig dit verband zij en hoever het gaan moet, kan niet anders worden uitgemaakt", vervolgt Z. H., „dan door de natuur der beide machten, gelijk Wij zeiden, in 't oog te vatten en rekening te houden met de voortreffelijkheid en verhevenheid van de belangen, aan beide toevertrouwd: aan de eene als naaste en voornaamste belang het bezorgen van een tijdelijk welzijn, aan de andere het bereiken van hemelsche en eeuwige goederen.... Alles wat derhalve in de belangen der menschheid op eenigerlei wijze met het heilige in verband staat, al wat het heil der zielen of den eeredienst van God betreft, hetzij uit zijn aard, hetzij omdat het aldus dient te worden opgevat, volgens den oorsprong, waartoe het wordt teruggebracht, dat alles is onderworpen aan de macht en het goedvinden der Kerk, al het overige echter, wat op burgerlijk en politiek gebied te huis behoort, wordt terecht onderworpen aan het burgerlijk gezag, dat Jezus Christus bevolen heeft aan den keizer te geven, wat aan den keizer, en aan God, wat aan God toekomt."

En in een ander encycliek *Sapientiae Christianae* van 10 Januari 1890, leeraart de Paus: „Indien wij juist willen oordeelen, dan moet men bemerken, dat de bovennatuurlijke liefde tot de Kerk en de natuurlijke liefde tot het Vaderland, beide voortvloeien uit hetzelfde eeuwige beginsel, want van beide is God de bewerker en oorzaak, waaruit volgt, dat de eene plicht niet met den anderen in strijd kan wezen."

Wanneer dit nu Roomsche „dwalingen" zijn, dan moet Dominé Kromsigt maar eens aantoonen, waarin die dwalingen bestaan en hij zal dan tevens hebben te bewijzen, hoe daaruit blijkt, dat Rome den Staat aan zich „onderwerpen" wil. Natuurlijk zal hij dit niet kunnen. Maar welk een figuur maakt hij dan met zijn oordeel, of liever met zijn vonnis?!

Tal van malen heeft in den loop der eeuwen de Staat zich begeven op het gebied der Kerk en machtigde hij zich bevoegdheden aan, welke hem niet toekomen. Hij doet dit in meer dan één land ook thans nog. Steeds echter keerde en keert men de rollen

Wetenschappelijke Allerlei.

III.

De veiligheid van het luchtverkeer.

Qui sera maître du monde qui sera maître de l'air" — Clement Ader.

Wat kan het zijn waarom nog altijd een zekere groep der menscheid het jonge luchtverkeer „niet mag", het zoo maar sceptisch beoordeelt?

Zou dat wondere middel van locomotie door het menschelijk genie gedacht, werkelijk een fiasco, 'n mislukking worden? Zou deze jonge tak van verkeer inderdaad zijn voortgekomen uit den booze?

Menig pessimist die het ons wil doen gelooven. Wanneer we eens nagaan, waaruit deze ongunstige appreciatie voortspruit, dan vinden we als eerste oorzaak „de gehate nieuwigheid". Sceptisch beoordeelden we eens de invoering van stoom en electriciteit als beweegkracht. Met een schouderophalen reageerden we op de eerste verschijning van Fulton's „*Claremont*" en Henri Bell's „*Comet*", gewrochten van het menschelijk kunnen, doch die op het gebied van de scheepvaart revolutioneerend werkten.

—Met onverschilligheid, met bekrompen geest, zagen we ook op naar het eerste monster van den ijzeren weg, de eerste locomotief.

Om vooral dat laatste toch nooit te vergeten. Met betrekking hierop zijn er geschiedkundige feiten van groote opvoedende waarde, feiten die ons toonen hoe onze vorige generatie even sceptisch stond tegenover het opkomen spoorwegwezen als een deel van het huidige geslacht tegenover het verkeer door de lucht. Zien we slechts even wat een in 1863 verschenen werk o. m. over dit chapitre schrijft:

„Velen onzer zullen zich nog goed herinneren, hoe omstreeks 1835 bij ons te lande over het nieuwe vervoermiddel werd gesproken: Het was, zeide men, meer eene treffende dan wel nuttige vinding. De overgroote snelheid zou niet uit te houden zijn; door medici was reeds bewezen dat de luchtstroom schadelijk zou werken op de gezondheid, ook al had men zooals bij ons, geen tunnels, in welke geval het gevaar voor de longen door het groote verschil en den plotselingen overgang van temperatuur nog verderfelijker zoude zijn.

Daarbij zou men niets kunnen zien van de omgeving; in de rijtuigen zou men niet kunnen lezen, niets verstaan; men zou er niets kunnen doen dan elkander verbaasd aanstaren dat men er inderdaad zoover nog levend vanaf had gebracht. En al die kwellingen zou men ondergaan onder het voortdurend gevaar van door het springen der helsche machine tot gruzelementen verpletterd te worden,"

Zoo schreef Mr. J. L. de Bruyn Kops in zijn „*Beknopte handleiding tot de kennis der spoorwegen*." Zóó beoordeelde de volksgeest de eerste onschuldige spoortreintjes. En zóó dacht ook het intellect er over. De Staatscommissie, aan wier oordeel het plan van onzen eersten spoorweg Haarlem-Amsterdam werd onderworpen, rapporteerde dat er van de spoorwegen weinig voordeel te verwachten was, omdat er in ons land goede waterverbindingen waren. De Kamers van Koophandel van Amsterdam en Rotterdam oordeelden, dat het spoorwegvervoer nadeel zou doen aan den handel, terwijl de Noord-Hollandsche veehouders voorspelden, dat de spoortreinen hun koeien permanent zouden doen schrikken, met als onvermijdelijk gevolg: zure melk. Dergelijke verwachtingen koesterden eens onze voorvaderen van den spoorweg.

We lachen er om!

Wat verwacht echter onze generatie van het vliegtuig? Moeten onze kindskinderen eens even smalend spreken over onze armoedige verwachtingen van het luchtverkeer, wanneer het wereldluchtnet daar is, en men in monstreuse vliegmaaksels naar ons Insulinde of naar de Nieuwe Wereld ronkt?

Het is waar: in het jonge luchtverkeer schuilen nog gevaren. Gevaren echter, vinden we ook nog bij het thans reeds een kleine eeuw bestaande spoorwegwezen. Treinrampen komen herhaaldelijk voor, nemen zelfs toe op onrustbarende wijze. Maar het publiek blijft reizen, gelooft het wel.

De aviatiek is echter nog in haar opkomst, bestaat als tak van verkeer pas luttele jaren. Vooral onder dat licht bezien spreekt de navolgende statistiek boekdeelen, toont ons hoe het jonge luchtverkeer reeds thans een groote mate van veiligheid bezit.

Veiligheids-record van de Fokker-verkeersvliegtuigen op de Europeesche luchtlijnen in 1921.

De Koninklijke Luchtvaart-Maatschappij voor Nederland en Koloniën meldt in haar officieel overzicht over den afgeloopen zomerdienst de volgende resultaten met de bij haar in gebruik zijnde Fokker-Verkeersvliegtuigen.

Gedurende het tijdvak van 5½ maand luchtverkeer werden op de door haar geëxploiteerde luchtlijnen onderstaande resultaten bereikt:

	Amsterdam-Londen.	Rotterdam-Hamburg.	Amsterdam-Parijs.	Totaal.
Aantal vluchten	289	278	433	1000
Vervoerde passagiers	489	254	931	1674
(Hoeveelheid verzonden goederen per KG	24,875	2,618	11,141	38,634
Verzond. post per KG	842,937	358,545	346,203	1,547,685

Op deze 1000 vluchten van tezamen 4233 vlieguren, met een totaal aantal van 1674 vervoerde passagiers, met een totaal goederen vervoer van 38,634 KG en een hoeveelheid van 1.547,685 KG post werd een gezamenlijke afstand van ca. 465,000 kilometer afgelegd, zonder dat ook maar één enkel ongeval of beschadiging aan goederen of post voorkwam.

Van haar voorgenomen vluchten heeft de K. L. M. 100 % ten uitvoer gebracht.

Van November 1919 tot September 1921 werden 31,876 brieven van uit Amsterdam met bestemming voor Londen door de lucht vervoerd en 59,665 brieven van uit Londen met bestemming voor Amsterdam.

Het pleit wel voor de prestatie's der K. L. M. en voor de keuze harer vliegtuigen, dat zelfs Engelsche bladen als de „*Æroplane*" en „*Financier*" verklaren, dat de *Koninklijke Luchtvaart Maatschappij* zich door haar groot goederen- en postvervoer in deskundige kringen eene uitstekende reputatie verworven heeft.

Eenige gegeven van historische waarde.

Diligence	maakt	4	KM per uur.
Stoomboot	„	15	„ „ „
Trein	„	60	„ „ „
Auto	„	100	„ „ „
Vliegtuig	„	175 tot 300	„ „ „

***

Voor Rusland.

Tot nu toe is bij Z. D. H. den Apostolisch Vicaris Mgr. M. G. Vuilsteke de som van 2.661 fl. bijeengekomen voor de noodlijdenden in Rusland. Deze som is reeds naar Rome opgezonden. Waarschijnlijk is er een klein bedrag van de Bovenwindsche Eilanden voor hetzelfde doel te wachten.

om door te beweren, dat de Kerk zich begeeft op het terrein van den Staat en dezen tracht te overheerschen in zijn eigen sfeer. Een ontwikkeld en geleerd man dient echter beter te weten. Hij behoort kennis te dragen van de leer der Kerk en van den inhoud der encyclieken, welke bizonder op dit punt die leer zoo helder belichten. En wil hij dan nog van „dwaling" spreken, dan rust op hem de verplichting dat woord te staven niet met losse beweringen, maar met argumenten, waaraan men houvast heeft.

Wat anderen getuigen.

I.

Alle menschenwerk is onvolmaakt, hetgeen ons echter niet beletten moet, het goede en edele, door wien ook het gegeven wordt en waar het ook te vinden is, hoogelijk te waardeeren.

— Een prachtig getuigenis voor het beschavingswerk der Minderbroedersmissionarissen legden het Ministerie van Oorlog en Kolonisatie in Bolivia af in een officieele akte (1921). Daarin wordt vastgesteld, dat vanwege de saecularisatie der vroegere Minderbroederskloosters geheele landen van hooge beschaving tot woestenij vervallen zijn. In den nieuweren tijd daarentegen keerde wederom de vroegere bloei terug in die streken, die nu weer onder den invloed staan van de missiehuizen der Minderbroeders. Het officieel karakter geeft aan dit getuigenis een bijzondere waarde.

* * *

— De eerw. heer E. Pell Edmonds, Anglicaansch rector van Whittington en deken van Oswestry, heeft zich in het Tijdschrift van het dekenaat Oswestry, op de volgende markante wijze over Katholicisme en Protestantisme uitgelaten.

„De teekenen ontbreken niet, zoo schrijft hij, dat de eenige vorm van christelijken godsdienst, die zal blijven bestaan en de toekomst tegemoet kan gaan, is die godsdienst, welke heeft gesteund op de getuigenis van het verleden, d.i. den ouden godsdienst, de historische christenheid. Deze vorm is het geloof der Katholieke Kerk.

Het Protestantisme schijnt voorbij te gaan. Het heeft een aantal edele aanhangers gehad, maar men kan niet leven van een protest. De godsdienst van den Protestant is een partieele godsdienst, die eenzijdig maakt. Het is slechts de Katholieke godsdienst, de godsdienst van het geheel meer dan van het deel, die aan de geestelijke nooden van den gemiddelden mensch te allen tijde en in elk land tegemoet kan komen.

* * *

— In *„De Heraut"* wordt hulde gebracht aan de edelmoedigheid, waarmede de Nederlandsche Katholieken hun ideaal, de stichting eener R. K. Universiteit, trachten te verwezenlijken. Het protestantsche orgaan der Gereformeerde Kerken in Nederland schrijft:

„Het schijnt wel, dat de stichting eener vrije Roomsche Universiteit nu niet lang meer op zich zal laten wachten.

Het Episcopaat, dat de stichting van zulk een Universiteit aanmoedigde, had het Roomsche volk verzocht een stichtingssom bijeen te brengen, voldoende voor drie faculteiten: godgeleerdheid, rechten en letteren. Binnen betrekkelijk korten tijd en zonder dat hiervoor de groote som is geroerd, hebben de Roomschen de som bijeengebracht van TWEE EN EEN HALF MILLIOEN GULDEN. Bedenkt men, dat onze Gereformeerde Universiteit beginnen moest met een stichtingsfonds van honderdduizend gulden en in al die jaren van haar bestaan dit stichtingsfonds nog tot geen half millioen is aangegroeid, dan mag men wel bewondering en eerbied hebben voor de offervaardigheid der Roomschen, die met zulk een geboortegeschenk de nieuwe Hoogeschool willen mogelijk maken."

* * *

Aan een particulier schrijven van een Protestante uit Holland ontleenen we het volgende:

„In mijne familie, van geslacht tot geslacht Protestantsch, kwam 't nooit bij iemand op om met „Roomschen" om te gaan. 't Toeval bracht mij naar het Zuiden en in eene R. K. familie. Niemand heeft mij daar beïnvloed, maar wat ik daar waarnam, deed mij menigmaal (in stilte nog maar!) de verzuchting slaken: „hoe heel anders, dan bij ons." — Ja, dat is het wel; héél anders. Bij ons, in de Protestantsche samenleving is 'n groot te kort, in alles, vooral in het contact met de voorgangers. Eenmaal kerk, in eene heele week; soms, bij vele vacatures, nog niet eens elke week. Onder de leden van hetzelfde gezin zijn er, die wel, maar ook, die heelemaal niet naar de kerk gaan, en ALS men er toe komt, een predikant te gaan hooren, dan moet deze al bepaald in den geest vallen; doet hij 't niet, welnu, dan blijft men weg. Dominé doet gewoonlijk weinig, zeer weinig huisbezoek; valt Z.Eerw. niet in den geest, welnu, dan raakt men geheel los van elkaar, omdat men elkaar niet zoekt. Waarom ook, als er zoo „weinig contact" is!

Nu ik het R. K. leven heb leeren kennen, door mijn maandenlang dagelijksch vertoeven onder de Eerw. Zusters in een klooster, waar ik dagelijks twee patienten gezelschap kwam houden; verder mijn verblijf in eene R. K. familie, maar vooral door de kennismaking met een eminent priester, nu acht ik mij bevoorrecht door die kennismaking met genoemde Eerw. Zusters en den priester, die op mijn nadrukkelijk verzoek, wel mijn leermeester is willen worden.

Vooral in het begin, viel ik van de eene verbazing in de andere, dat ik op dezen leeftijd (reeds middelbaren) nog zoo onkundig was. Eene geheel nieuwe wereld is voor mij opengegaan; ik had werkelijk niet kunnen vermoeden, wat èn de priester èn de Eerw. Zusters in het dagelijksch leven van kinderen en volwassenen beteekenen.

Ik krijg les, „als een kind nog" èn van een priester, èn van eene Zuster, en hoop eenmaal, ondanks mijn gevorderden leeftijd, mij eene waardige leerlinge van hen te toonen, en dat alles, door hun „levend voorbeeld". Waar is al die toewijding, *grenzenloos*, zooals bij hen te vinden? En wat mij, Protestante, zoo trof en telkens weer treft: „waar treft men zoo *onmiddelijk*, en zoo, *overal* contact aan, als bij uwe priesters en Eerw. Zusters?" Zelfs nu, in dezen betrekkelijk korten tijd, voel ik mij volstrekt niet meer zoo de enkeling, als onder de Protestanten men zich voelt. Het gevoel van saamhoorigheid met den predikant, of de gemeenteleden, is maar héél slapjes; dàt verschil voel ik nu des te meer, nu ik het „zich ten *volle* geven" van den priester en de Eerw. Zuster heb leeren kennen.

Ik wil mij nu laten doopen en ook daarna nog geheel onder hun *onschatbare* leiding blijven; nog inhalen, wat in te halen is, en een veel rijker geestelijk leven deelachtig worden. Al mijn respect aan Uwe priesters en Eerw. Zusters."

* * *

— WILLIAM H. TAFT, oud President van de Vereenigde Staten, schreef:

„Er is niets zoo verachtelijk als een geheim genootschap, dat zijn kracht zoekt in godsdienstig vooroordeel en er op uit is iemand tegen te werken alleen om wille van zijn godsdienstige overtuiging. Zulk een genootschap is als een kakkerlak, die in de duisternis het best gedijt. Zoo doen zij, die zich met zulk een doel vereenigen en in het geheim en in de duisternis hun werk doen.".

(Zie: *„Cherry-vale Daily Republican."* 30 Dec. 1914.)

* * *

"The Square", een Amerikaansch Vrijmetselaars maandblad, schrijft als volgt over Katholieken, die zich aangeven om lid der Loge te worden:

„Wij moesten alle zulke sollicitanten (Katholieken) weigeren aan te nemen, 1o. ter wille van onze Broederschap, 2o. ter wille van den aanvrager, 3o. ter wille van onze beginselen van neutraliteit."

1o. Dat is beter voor de orde der Vrijmetselaars zelf, zegt het Blad, want: „Een Katholiek kan alleen vrijmetselaar worden als hij zijn Kerk den rug toekeert: hij moet dus óf een slecht vrijmetselaar óf een slecht Katholiek zijn."

2o. Wat den candidaat zelf betreft: „Een Katholiek, die bij de Loge om toelating aanklopt, moet óf aan zijn vroegere belijdenis verzaken, óf wel een soort onwaardige casuistiek drijven; want hij weet, dat zijn daad hem van Biecht en Communie uitsluit". Aangaande de waarde van deze twee sacramenten hebben de vrijmetselaars als zoodanig wel geen opinie, maar „zij kunnen er niet aan medewerken, dat een ander zich zelf van de voordeelen van zijn eigen godsdienst uitsluit."

3o. Eindelijk ter wille der neutraliteit: Als een Katholiek van zijn toetreden tot de Loge een soort van protest tegen Rome wil maken, „dan moet hem worden duidelijk gemaakt, dat de vrijmetselarij haar deuren niet opent voor zulk een doel. Een Katholiek gelooft in God, maar ook in een onfeilbare Kerk en deze verbiedt hem strikt vrijmetselaar te worden."

Deze schrijver in het Vrijmetselaarstijdschrift weet precies, hoe de zaken met katholieke(?!) vrijmetselaars staan.

Wij voor ons konden het moeielijk nog juister zeggen. En hij kent natuurlijk ook de denkwijze van een deel der Noord-Amerikaansche maçons.

Het is nu maar de vraag, wat de Vrijmetselarij in andere landen en hier in Curaçao hiervan zal zeggen en of zij met den gegeven raad van de Amerikaansche Broeders accoord zullen gaan. Tot nu toe heeft de ondervinding hier heel wat anders geleerd. Maar op logica komt het er ook minder op aan. Daarvoor is men vrijdenker.

De Wanordelijkheden op 17 Juli II.

II

Als vervolg van het rechtsgeding in zake bovengenoemd geven wij hier nog eenige losse grepen uit het pleidooi van den praktizijn J. SUTHERLAND, die nadat de advocaat-generaal zijn eisch tegen de beschuldigden gesteld had, zijn rede begon:

Succes is een zaak van groot belang, doch is niet afhankelijk van 's menschen wil. Dat is geheel en al toepasselijk op de werkstaking, die hier 3½ maand onafgebroken geduurd heeft. Spreker acht zich niet geroepen uit te maken, welke der partijen, hetzij der werkgevers of die der arbeiders, in deze kwestie gelijk had. Hij wil er alleen op wijzen, dat de arbeiders allen er innig van overtuigd waren dat hun loon ten onrechte verlaagd was. Dagen en maanden hebben zij toen op de oplossing gewacht van het geschil en elke dag was een eeuw voor hen, omdat het dagen waren zonder werk, zonder loon, dus ook zonder verdiensten, zonder eten, dagen die alleen honger en gebrek brachten.

Zij hebben alles wat mogelijk was gedaan om het geschil op vredelievende wijze te beslechten. Zij hebben de bescherming ingeroepen der hooge autoriteiten, steun gezocht bij den R. K. Volksbond, doch niets mocht baten. De werkgevers hielden voet bij stuk en bleven onverzettelijk en besloten zelfs vreemde arbeiders hier uit Venezuela te importeeren.

Ten einde raad, door sterken drank verhit, aan wanhoop ten prooi, verzamelden zij zich den 17 Juli voor het Raadhuis om nog eens hun armoede en ellende aan den Heer Procureur-Generaal bloot te leggen en zijn hooge bescherming in te roepen.

Edelmoedig beloofde de Heer Proc.-G. een conferentie te gaan houden met de agenten der *K. W. I. M.* en der *Red D Line*. Vol nieuwen moed en verwachting zagen de arbeiders den Procureur het Raadhuis verlaten, met spanning en ongeduld bleven zij op zijn terugkomst wachten tot eindelijk het uur, waarop het antwoord beloofd was, verstreken was.

Overtuigd dat zij nu voor de zooveelste maal waren teleurgesteld, besloten zij zelf naar het kantoor der agenten te gaan. De spreekwoordelijk geworden onderdanigheid en zachtmoedigheid van het volk kennende, verwachtte men ten stelligste, dat het alleen bij een manifestatie zou blijven, doch deze verwachting werd dezen keer helaas teleurgesteld.

Toen de menigte ter plaatse aankwam, brak zij in groote opgewondenheid de deuren van het kantoor met geweld open, vernielde wat hun in handen viel, en sleurde den Heer Menkman met zich mede naar het Raadhuis.

Door de afschaffing van ons oud Strafrecht is natuurlijk ook art. 41 vervallen. Thans heeft de rechter meerdere vrijheid bij het bepalen van de straf, maar dit neemt niet weg, dat dit oud artikel hem als een richtsnoer kan dienen, omdat dit art. 41 zeer wijze en menschkundige bepalingen bevat.

Zeer terecht heeft de wetgever ingezien, dat opgewondenheid een reden is om de straf te verminderen, daar het toch geen betoog behoeft, dat iemand, die in opgewonden toestand verkeert zijn zelfbeheersching in zekere mate verliest.

En, zoo vroeg Pleiter, E. G. A. Heer wie zal ontkennen, dat de volksmenigte op den 17n. Juli in hooge mate opgewonden en verbitterd, ja zelfs de wanhoop nabij was?

In datzelfde verband noemt datzelfde art. 41 ook „bekrompenheid van verstand."

Met wat voor soort menschen hebben wij hier te doen? vroeg pleiter. Allerminst met menschen van hooge ontwikkeling, maar alleen en uitsluitend met arbeiders uit de lage volksklasse. Een ontwikkeld mensch zou onmiddelijk hebben ingezien, dat zij hier een wanhopige daad gingen stellen.

Doch de niet-ontwikkelde menigte kon dat niet inzien, alhoewel zij als 't ware had moeten begrijpen en inzien, dat zij in geen geval bestand was tegen de politie met revolvers en de militairen met geweren gewapend, terwijl zij zelf uit een handje vol menschen bestond en over niets anders dan over wat stokken en steenen konden beschikken

Doch zij hebben zich alleen door opgewondenheid, verontwaardiging en verbittering laten leiden.

Drie en halve maand hadden zij honger geleden, met geduld alle onderhandelingen afgewacht, die op niets waren uitgeloopen. Telkens hadden zij bij die onderhandelingen den Heer Menkman als den woordvoerder, als schrijver, als secretaris, als onderhandelaar, als gevolmachtigde der beide Maatschappijen zien optreden, zoodat onwillekeurig bij deze niet-ontwikkelde menschen zich de gedachte vastzette, dat de Heer Menkman de eigenlijke man was die de beslissing in handen had, maar die alles tegen hield, en de anderen opstookte. Daarom laadden zij ook al hun verontwaardiging en verbittering op den Heer Menkman.

Overal ter wereld komen werkstakingen voor. Doch wat hier op dien dag gebeurd is, is een kleinigheid, is niets in vergelijking wat we soms op andere plaatsen zien gebeuren.

Doch op die plaatsen treedt niet het verschil in kleur zoozeer op den voorgrond. Hier wel. Het is treurig het te moeten zeggen, dat er nog menschen gevonden worden, die zich beschaafd noemen, maar die toch in den kleurling en neger niets anders zien dan een slaaf, een werkezel, die geen behoefte heeft, zelfs niet aan kleeren, die men eenvoudig kan afschepen met wat men verkiest.

Tot zoover in het algemeen. Nu de zaak dezer beklaagden meer in het bijzonder.

Om te kunnen veroordeelen moet de schuld bewezen zijn door wettige bewijsmiddelen.

De Ambtr. van het O. M. acht dit bewijs geleverd. Hiertegenover veroorlooft pleiter zich eenige opmerkingen:

Chacuto wordt beschuldigd, dat hij den Brigadier Vis zijn sabel ontrukt en hem ermee geslagen heeft, terwijl de Brigadier zelf verklaart, dat beklaagde hem *niet* ontnomen heeft.

Van *Wilhelmina* weet men alleen te zeggen, dat hij *gezien* is op het erf der firma Maduro & Sons met een gaffel in de hand, verder heeft men hem *gezien* op het plein vóór het Raadhuis, toen de Heer Menkman op het Raadhuis gebracht was.

Balochi zou gezegd hebben, dat hij iemand geslagen heeft en dat men hem vóór het hotel *Maracaibo* opgemerkt en geconstateerd dat hij een bloedende wonde had.

Van enkelen der beklaagden is zoo weinig gezegd, dat ik nauwelijks hun naam heb hooren noemen.

Het onderzoek zal spoedig geëindigd zijn en dan begint voor U. E. G. A. de zwaarste taak.

Aan U te beslissen, *wie* schuldig is en de mate der straf te bepalen.

Als gij straks het bewijsmateriaal gaat construeeren, waarop uwe overtuiging moet gebaseerd zijn, vergeet dan niet, dat het lot van de beklaagden van uwe beslissing afhangt.

En mocht U termen vinden om te veroordeelen, weet dan ook, dat de straf niet alleen de beklaagde treft, maar ook zijn vrouw en kinderen.

De tijd is gelukkig voorbij, dat men bij de strafbepaling ook de theorie der wraakneming huldigde. Die theorie is verouderd. Thans is het ideaal, door straf den schuldige te verbeteren en van hem aldus noodige en nuttige burgers der Maatschappij te maken. De beklaagden zijn geen boosdoeners, die gevaarlijk zijn voor de Maatschappij, maar ongelukkigen, die misleid en in opgewonden en door drank verhitten toestand verkeerden en niet ontwikkeld genoeg om de beteekenis en consequenties van hun handelwijze te beseffen.

* * *

Heden morgen werd door den Kantonrechter uitspraak gedaan in zake het strafgeding tegen de beklaagden van de wanordelijkheden van 17 Juli.

	eisch		veroord. tot	
Felix Chacuto	10	jaar	9	jaar
Leoncito H. Clement	8	„	7	„
Hendrik Gouverneur	7½	„	6	„
Maximiliano Obispo	7	„	5	„
Louis Cornet			3	„
Josef Mulder			3½	„
Antonio Schoop	5	„	3½	„
Bern. Wilhelmina			3	„
Alberto Damon			3	„
Chris Cijntje	4		3½	„
Federico Baloche		„	3½	„

De *drie eerste* veroordeelden tevens met openbare tewerkstelling, en *allen* met aftrek van de preventieve hechtenis.

Overwogen wordt, dat door deze wanordelijkheden de maatschappelijke rust en de openbare orde zijn verstoord.

Aan de veroordeelden, wordt 14 dagen tijd gegeven om te beslissen of zij in hooger beroep willen komen bij het Hof van Justitie.

Berichten uit de Kolonie.

Regen.

Het heeft er allen schijn van dat dit jaar het vorige regenjaar nog de loef wil afsteken. De eerste dagen der week vielen nagenoeg elken dag eenige kleine buien. Doch Dinsdag op Woensdag-nacht begon het pas voor goed. Den geheelen nacht en verder ook den ganschen dag was de regen niet van de lucht. Telkens met korte tusschenpoozen vielen er zware losse buien neer. Er zal wel geen regenbak meer hier in de stad zijn, die niet tot boordens toe vol is.

H. Vormsel.

De vorige week Zaterdag heeft Mgr. M. G. VUYLSTEKE het H. Vormsel toegediend in de Parochiekerk van de H. Anna van Otrabanda aan 160 kinderen.

De volgende week Vrijdag 24 Nov. zal diezelfde plechtigheid in de kerk van Pietermaai plaats vinden.

Scheepvaartberichten.

Wisatco opent een nieuwe stoomvaartlijn, de **S. M. S. V.** *(Steel-Motor-Sailing-Vessel)* tusschen Curaçao en Gulfports, via Jacmel (Haïti) en Kingston (Jamaica). Het zijn uitsluitend vrachtschepen.

— De Italiaansche Stoomvaartmaatschappij *La Veloce* heeft eene nieuwe stoomboot in de vaart gebracht, die den naam van *Venezuela* draagt, groot 7027 ton met plaatsruimte voor 99 1ste klas passagiers voor den dienst in Centraal-Amerika en door het Panama-Kanaal naar de havens langs de Stille Zuid-zee. Het schip loopt 15 mijlen per uur en wordt verwacht op het einde dezer maand in onze haven.

— Twee maanden geleden kwam hier een groot getal barken binnen van het eiland Margarita.

Ook deze week zijn er tot heden morgen in het geheel weer 28 zeilscheepjes van het eiland Margarita in onze haven binnen geloopen.

Dit alles wijst natuurlijk op iets bijzonders.

Al deze schepen zijn uitgerust voor de paarlvisscherij, die rondom Margarita in het groot gedreven wordt. Zij zijn nu op weg naar de kust van Guagira, waar ook paarloesterbanken ontdekt zijn, om nu daar hun geluk te gaan beproeven.

— Donderdag kwam ook het S. S. *Alkmaar* hier binnen, komende van Antwerpen op weg via het Panamakanaal naar Chili. Het schip behoort aan *Kon. Ned. Stoombootmaatschappij*. Het meet 7800 bruto ton en heeft een laadvermogen van 14000 ton.

— *Verdwenen glorie*. Donderdag is de *Estelle*, de vroegere Gouvernementsschoener voor de vaart tusschen Curaçao en de Bovenwindsche Eilanden ter veiling aangeboden. Het schip dat nauwelijks 5 jaar geleden door het Gouvernement voor de kapitale som van fl 50000 gekocht was, is nu reeds niet zeewaardig meer.

De *Estelle* meet 65½ Reg. Ton, en met geheel zijn inventaris en verdere toebehooren, werd het schip voor fl 2000 ingezet. De Heer Prakken deed een hooger bod van fl 8000, doch niemand ging daar verder op in. De koop ging niet door.

Voetbalsein.

Het gebeurt somtijds — (het tegenwoordige regenseizoen biedt er alle kans voor) — dat een voetbalwedstrijd wegens den regen moet worden afgelast en uitgesteld. Voor velen is het dan een groote teleurstelling een vergeefsche tocht naar *Mundo Nobo* te hebben gemaakt.

Om die reden heeft men nu een wijzen maatregel genomen, waarover alle vrienden van de voetbalsport wel zullen tevreden zijn.

Het Comité van de Voetbalwedstrijden maakt bekend dat te beginnen met a. s. Zondag er twee vlaggen zullen geheschen worden op de *Salon Brion* naast de brug op het Brionplein, ingeval er een wedstrijd op *Mundo Nobo* dien middag plaats vindt.

Elke voetbalbond op Curaçao heeft tegenwoordig zijn eigen vlag, die hem van de andere onderscheidt.

Daarom zullen elke Zondag de vlaggen van die twee Bonden, welke dien middag met elkander in het krijt treden, worden geheschen. Zoo weet men reeds terstond, welke bonden dien dag tegen elkander optreden en of de wedstrijd doorgaat.

Zondagsheiliging.

Terwijl misschien wel 90% van ons politie-corps katholiek is, is het altijd zoo opmerkelijk geweest, dat zoo weinigen hunner hun Zondagsplicht volbrachten door de H. Mis bij te wonen. Gewoonlijk was dan het excuse, dat hun dienst zoo zwaar was en hun niet in de gelegenheid stelde, hun plichten als katholiek te vervullen. Eenige grond of althans schijn van waarheid had deze verontschuldiging zeker wel. Een laffe uitvlucht was het van velen evenzeer.

Aan allen twijfel en excuse is nu voor goed een einde gemaakt, omdat de autoriteiten in geen geval de verdenking op zich wilden laden, dat door hun schuld of toedoen hun ondergeschikten hun godsdienstplichten moesten verzuimen.

Op bevel van den Procureur Generaal (aan wien wij voor dezen maatregel oprechten dank brengen) is nu door den Commissaris van Politie, de volgende aankondiging in alle politiewachten aangeplakt:

„De R. K. agenten van Politie, die van Zaterdag op Zondag den *nacht*dienst hebben, mogen, *indien zij zelf dit wenschen*, naar de vroegmis van 4.45 uur tot 5.45 uur gaan, terwijl zij die Zondags den *dag*dienst hebben, in de gelegenheid zullen gesteld worden om de Hoogmis van 8—9 uur bij te wonen, *wanneer zij hun verlangen daartoe te kennen geven*.

Ook kunnen zij, die den dienst bij de Kerk gedurende de Hoogmis hebben, in de Kerk gaan zitten bij den ingang ter bijwoning daarvan."

Curaçao, 11 November 1922.

(w. g.) APPEL,

Voetbalwedstrijd Sparta—Leonidas.

Verleden Zondag op het terrein Mundo-Nobo, tusschen bovengenoemde V. V.

Scheidsrechter Hernandez blies einde met 0-0.

Hernandez.

De Reizen van de „Virginia".

De *Virginia* zeilde 29 October St. Martijn binnen. Daar de gezaghebber op St. Eustatius was, vertrok de *Virginia*, zonder eenige carga te lossen naar dat eiland om het hoofd der drie eilanden naar zijn residentie-plaats terug te brengen. Terwijl de *Virginia* in de haven van St. Eustatius lag, kon evenmin iets gelost worden, want de carga van St. Martijn lag bovenop.

Toen de *Virginia* den gezaghebber had teruggebracht (geen torpedo's vergezellen het schip) moest nog de rechter van Saba naar St. Martijn vervoerd worden. Eerst vijf dagen na aankomst op de Bovenwindsche Eilanden kon de *Virginia* haar laatste lading lossen. De *Virginia* verliet zeer spoedig Curaçao; vele menschen van buiten hadden geen gelegenheid hun brieven bij tijds te posten (tenzij ze onmiddelijk gewaarschuwd waren) en waarom verliet het schip zoo spoedig de haven? Niet ter wille van het volk, zooals het vermelde feit kan bewijzen.

In October hebben we ook in vier volle weken geen rechtstreeksche verbinding gehad met St. Thomas, hetgeen elke tien dagen moet geschieden volgens den eersten opzet.

In het laatst der vorige week vertrok de *Virginia* via St. Thomas naar Curaçao om de Heeren Molenkamp en Roosema, die beiden den nieuwen motor voor het draadloos Station op St. Martijn hadden opgesteld, weer naar Curaçao terug te brengen. Gelukkig ontmoetten zij op St. Thomas de *Champion*, die daar voor de reis naar Curaçao gereed lag, zoodat zij met de *Champion* naar Curaçao vertrokken, waar zij Donderdagmorgen aankwamen. De *Virginiu* kon dus toen weer naar St. Martijn terugkeeren.

Kanton-Gerecht.

Een jongmensch, die eenigen tijd in Venezuela had doorgebracht, kwam eenige maanden geleden van daar terug, na zich daar naar 's lands wijze een revolver te hebben aangeschaft.

Einde September heeft hij in de buurt van de Maduro's Bank alhier met dien revolver een drietal schoten gelost op een vroegeren vriend, met wien hij evenwel ongenoegen had gehad en hem aan de pols verwond. De gekwetste werd toen in het St. Elisabeth's Gasthuis gebracht en verbonden en kon na eenige weken weer het Hospitaal geheel hersteld verlaten.

Dat geval wekte indertijd wel eenige opschudding, omdat men er eenig verband in zocht met de gebeurtenissen van 17 Juli ll. waarvan echter volstrekt geen sprake was.

De schuldige is deze week Woensdag door den Kantonrechter Mr. C. S. Gorsira voor dit feit veroordeeld tot een gevangenisstraf van twee jaar.

Koloniale Raad.

Vermoedelijk om het regenweer is de zitting van den K. R. deze week Woensdag niet kunnen doorgaan.

Zwaar verwond.

Donderdag namiddag omstreeks 5 uur werd in het St. Elisabeth's Gasthuis een man binnen gebracht, druipnat en badend in zijn bloed, met een vervaarlijke snede aan den hals.

Van algemeene bekendheid is, dat deze man sinds zeer langen tijd aan zwaarmoedigheid lijdt en niet helder bij het hoofd is. Volgens het zeggen van getuigen was hij uit den regenbak bij zijn huis opgehaald nog met een mes in de hand. Vermoedelijk heeft hij zich zelf dus die wonde toegebracht en is toen met opzet of bij toeval in den regenbak gevallen.

Hij zelf weet zich ternauwernood te herinneren wat er met hem gebeurd is. Door Dr. Gaerste werd de wonde verbonden. De wonde is van zeer ernstigen aard.

Bonaire — Rincon.

Dinsdag 14 Nov. heeft de Z. Eerw. Pater Karel Ambrosius Kuypers, pastoor van Rincon, zijn zilveren professiefeest gevierd. Ofschoon de jubilaris 't feest in stilte wilde vieren, hebben zijn parochianen toch gezorgd, dat dien dag niet onopgemerkt is voorbij gegaan.

Nadat 's morgens vele geloovigen tot intentie van hun pastoor tot de H. Tafel waren genaderd, droeg om 8 uur de jubilaris een plechtige H. Mis op, geassisteerd door den pastoor en kapelaan van de Playa.

Het kerkgebouw was geheel gevuld met parochianen, die met hun feestvierenden Herder God hebben dank gezegd voor de vele genaden, gedurende die 25 jaren ontvangen. Het koor voerde op verdienstelijke wijze een tweestemmige mis uit. Na de H. Mis had er een druk bezochte receptie plaats, terwijl een der parochianen namens de heele parochie in welsprekende woorden, hun pastoor dank bracht voor de zorgen en toewijding aan hen geschonken. Verder werd het feest in huiselijken kring voortgezet.

Aardbevingen in Chili.

El Boletin Comercial maakte Woensdag een telegram openbaar met het bericht dat den 14n dezer een zeer hevige aardbeving door geheel Chili was waargenomen. Alle telegraaflijnen zijn verstoord, zoodat nog geen nadere bijzonderheden konden gemeld worden. Doch men vreest dat de ramp over een zeer groot deel van het land heeft plaats gehad en de schade zeer aanzienlijk zal zijn.

Nadere telegrafische berichten omtrent deze ramp zeggen, dat de verwoesting nog veel grooter is dan de eerste tijdingen deden veronderstellen. Het getal dooden wordt minstens op 1000 geschat, terwijl het aantal menschen, die dakloos geworden en zonder levensmiddelen zijn, verscheidene duizenden beloopt. Behalve de dooden en gewonden in Copiapo en Coquimbo, meldt men nog dat zij nog 500 personen gedood zijn in Vallemar en in het omliggend district, dat zoo goed als geheel verwoest is, terwijl de overlevenden in zeer hachelijken toestand verkeeren.

Het is bijna zeker, dat ook in de andere steden en dorpen ten Zuiden van Copiapo groote verliezen moeten geleden zijn, doch van daar zijn nog geen berichten ingekomen.

Bij deze aardbeving trok zich de zee van de kust terug om spoedig daarna als een geweldige vloedgolf terug te komen, de havens binnen te dringen, het land te overstroomen en op zijn weg alles met zich mee te sleuren en te verwoesten. Dit gebeurde verschillende malen achtereen. Deze vloedgolf strekte zich over een ontzaggelijke lengte uit van Antofagasta in het Noorden tot aan Valderia in het Zuiden, dat is ongeveer over 16 graden breedte of meer dan 1200 mijlen.

Uit Valparaiso meldt men nog, dat deze vloedgolf plaats vond twee uur na de aardbeving. hetgeen er op wijst dat er ook op den bodem van de Stille Zuiderzee een geweldige beroering plaats vond. De zee trok van de kust weg om daarna met ontzettende kracht terug te keeren. In Antofagasta herhaalde zich dit verschijnsel tot vijf maal toe en toen eerst was de normale toestand der zee weer hersteld. Hetzelfde is op verscheidene plaatsen langs de geheele kust waargenomen.

Monteberde.

De groote klacht en grief van de bewoners der volkrijke buurt *Monteberde* op Pietermaai is altijd geweest, dat ze zoowat als een achteraf-buurt beschouwd en behandeld werden. In den regentijd werden ze bijna geheel van het verkeer afgesloten en s'avonds heerschte daar een Egyptische duisternis, waarbij het gevaarlijk was op deze neuvel- en rotsachtige terreinen een voet buiten de deur te zetten.

Aan de eerste grief kwam een einde door den aanleg van de mooie Nuijensweg en den geregelde afvoer van regenwater, waardoor een einde kwam aan overstrooming en alle plassen en poelen werden drooggelegd. Ook de tweede klacht heeft nu geen reden van bestaan meer. In de laatste weken is ook het dradennet der Electrische Leiding gespannen en sinds Vrijdag der vorige week zijn nu ook hier alle wegen verlicht. Ook in de huizen, voor wie het verkiest, zal het electrisch licht spoedig worden aangelegd.

Film „Nederland."

Curaçao is volop in de gelegenheid gesteld met deze film en met hetgeen het Moederland op allerlei gebied vermag, kennis te maken.

Behalve de opvoering in *Het Kransje* en de *Salon Habana* is deze film Zaterdagavond ook daar vertoond voor de hoogste klassen der Openb. en Bijzondere scholen. Door welwillendheid van den Directeur van S. H. werd de film eveneens op Scherpenheuvel voor de wees en voogdijjongens en het dienstdoende personeel afgedraaid, waarbij de zusters met de voogdijmeisjes van St. Rosa eveneens tegenwoordig waren.

Maandagavond had de groote voorstelling plaats in de open lucht voor het volk op het Brionplein, waarbij duizende menschen tegenwoordig waren en allen genoten van de schoonheid en krachtsontwikkeling op allerlei gebied van het Moederland. Allen dank aan Z.Exc. den Heer Gouverneur en allen, die op welke wijze dan ook hiertoe hebben meegewerkt.

Correspondentie.

OPMERKER. Deze week onmogelijk plaatsruimte beschikbaar. Een beetje geduld nog a. u. b.

Ontvangen.

In dank ontvangen *Verslag over 1921 van het Departement van Landbouw in Suriname*.

Garnizoen.

Naar we vernemen heeft de adjudant onderofficier J. Boskaljon, na reeds eenige maanden geleden te zijn afgetreden als kapelmeester, thans ook de functie van stafschrijver neergelegd en het leger met pensioen verlaten. Was hij reeds bij zijn aftreden als kapelmeester door officieren en onderofficieren gehuldigd, toch is ook ditmaal het afscheid niet in stilte geschied, wat begrijpelijk is, als men weet, dat Boskaljon een keurigen staat van dienst heeft en thans voor zijn pensioen niet minder dan 86 dienstjaren kan doen gelden. Zoo ooit, dan kan men spreken van een welverdiende rust. Deze werd hem dan ook onder het genot van een glas morgenwijn met eenige hartelijke woorden toegewenscht door Majoor van Roggen, die daartoe de officieren en onderofficieren in de cantine had vereenigd. Tot slot verzocht hij Boskaljon als laatste diensthandeling de korpsorder te willen inschrijven, waarbij zijn zoon C. Boskaljon werd bevorderd tot sergeant-majoor stafhoornblazer. Onnoodig te zeggen dat aan dit verzoek gaarne gevolg werd gegeven.

— De fuseliers Mantingh, Mackaay, de Bie en Verheyen zijn, na met succes de opleiding daartoe te hebben gevolgd, aangesteld tot brigadier.

— Gisteren keerden met het stoomschip *Nickerie* in deze kolonie terug de Curaçaosche militairen brigadier-ziekenverpleger Isena, Inf. 1e kl. Sebastiana, en de fuseliers de Rosal en Philipa, die allen gedurende 6 jaren in Oost-Indië hebben gediend.

Nieuwe Tarieven der Draadlooze.

Ten gerieve onzer lezers zullen wij de volgende week de veranderingen aangeven, die met ingang van 15 November j.l. in den dienst zijn aangebracht. Wij deelen nu alvast mede, dat een draadloos telegram van St. Martin naar Holland via Barbados, Trinidad of St. Lucia fl. 2.25; via Porto-Rico fl. 1.85 en via New-York fl. 1.75 per woord kost. Naar New-York (direct) fl. 0.70 en via Porto-Rico fl. 1.11 per woord; naar Haiti (via Porto-Rico) fl. 2.75 en via St. Domingo fl. 1.25 per woord. Naar Venezuela fl. 0.60 en naar Colombia (via Venezuela) fl. 0.80 per woord. Naar Colon (via New-York fl. 1.50 en via Porto-Rico of St Thomas fl. 1.60 per woord.

POLITIEKE FILM.

IV.

Na den eersten schok, dien het Verdrag van Rapallo had gemaakt, herstelde zich de diplomatieke sfeer in Genua; alleen Frankrijk was niet tot kalmte te brengen; het eischte de uitsluiting van Duitschland uit de politieke Commissie en verbond daaraan het alternatief: òf toegeven hierin òf wij gaan heen en laten de Conferentie aan haar lot over. Lloyd George, die op een mislukking van de door hem saamgeroepen vergadering niet gesteld was en ook niet gaarne met leege handen thuiskwam, gaf toe en onder het motief, dat Duitschland zijn zaken met Rusland nu toch al had geregeld, werd aan de Duitsche delegatie te kennen gegeven, dat op haar verschijnen in de commissie der regeling van Russische aangelegenheden, geen prijs meer werd gesteld. Tevens gaf men aan Marianne nog een kleine voldoening door te verklaren, dat, mocht er later in het Rapallo-pact een clausule ontdekt worden, die indruischte tegen een der bestaande verdragen (een haastig bijeengeroepen juristencomité had reeds verklaard, dat dit niet het geval was), dan behielden de geallieërden zich voor, dergelijke bepalingen als van nul en geener waarde te beschouwen.

Hiermede was het incident over het aparte verdrag tusschen de beide buurstaten gesloten.

De Russen, die hun eerste succès zoo gemakkelijk hadden geplukt, sloegen nu een hoogeren toon aan. Zij begonnen te tornen aan de overeengekomen beginselen der conferenciesten om niet te spreken over het herstel. Bij monde van hun hoofdgedelegeerde, vader Tsjitsjerin, deelden zij aan de Conferentie mede, dat dit geforceerd zwijgen ten zeerste het tot standkomen eener internationale leening aan hun land bemoeilijkte. In welken geest, zoo werd gevraagd, dachten de delegaties zich dan het economisch herstel van Europa? Met welk doel was dan de Conferentie, die aangekondigd werd als een economische, uitgeschreven? — Hier legde men den vinger op de open wonde; immers alle landen, die de invitatie hadden aangenomen, hadden zich voorgesteld dat niettegenstaande de scherpe uitzonderingsbepalingen van Cannes, er te Genua, wanneer men maar eenmaal rond de groene tafel was gezeten, wel een atmosfeer van toenadering zou kunnen geschapen worden; niemand had zich zoo in de onverzoenlijke houding van Frankrijk ingedacht noch in de weifelende (bedriegelijke?) houding der Sovjets. Want het gedrag dezer beiden is verantwoordelijk voor al wat er daarna volgde en wat de Conferentie tot een bespotting, een caricatuur voor heel de wereld heeft gemaakt, wat tenslotte noodzaakte tot een uiteengaan met leege handen, na aan heel Europa te hebben doen zien, dat een reconciliante geest, die weet te hereenigen wat verdeeld is, bij de staatslieden en volkeren van het continent verre te zoeken is.

Het eerste voorstel der Russen was om hun schulden geheel en al te erkennen, mits de oorlogsschulden en achterstallige interesten verminderd werden en behoorlijke financieële hulp geboden. Hieraan zat vast, dat men de Sovjet-regeering *de jure* moest erkennen, daar deze anders de schulden van vroegere regeeringen niet kon overnemen. Eenige dagen later waren de heeren geheel van koers veranderd; zij dienden een concept in, gebaseerd op de volgende condities en stipulaties:

1. Rusland eischt de algeheele schrapping der oorlogsschulden;
2. verlangt een moratorium gedurende hetwelk geen rente wordt betaald aan zijn schuldeischers;
3. weigert de teruggave der particuliere, vreemde bezittingen, doch stelt daartegenover ruime compensaties in den vorm van concessies, privilegies, handelsvoorrechten etc. Vooral deden zij den tooversteen flikkeren van exploitatie der petroleumbronnen, wiens glans vele particulieren en ook wel regeeringen de oogen verblindde. Als motief, waarom zij aan deze bepalingen vasthielden, gaven de Sovjets op, dat de Russische arbeiders te veel gewend waren geworden aan de nationalisatie der eigendommen, een denkbeeld, dat zij zeer moeilijk van zich zouden kunnen afzetten; de industrieën, zoo meenden de lieden thuis, waren nationaal domein geworden en daarom was er geen sprake van, dat zij zich met een voor hen onbegrijpelijke schadeloosstelling zouden verzoenen. Hoogstens waren zij te vinden voor het in pacht geven dezer gronden en gebouwen aan hun vroegere bezitters, doch het bezit zelf bleef aan den Russischen staat.

* * *

Deze verklaring bracht de conferentieleden in een toestand van vertwijfeling; was er met de Sovjets nog wel iets aan te vangen, zoo vroeg men zich af? De neutralen, toch reeds in de wieken geschoten, omdat zij niet gekend noch geconsulteerd waren bij de verzending der nota aan Duitschland naar aanleiding van het met Rusland gesloten verdrag en die zich met den dag meer als „quantités negligeables" gevoelden, drongen er op aan, dat men hen als gelijkberechtigden zou erkennen of anders pakten zij hun koffers. De Franschen, die zich ook erg „unheimisch" gevoelden, en die in hun vuistje zouden lachen, indien de conferentie, waarvan zij niets goeds hadden te verhopen, mislukte zonder dat de schuld daarvan op hen werd verhaald, drongen op scherp-omlijnde tegenvoorstellen aan, die, door de Sovjets verworpen, duidelijk de onmogelijkheid van het Russisch proletariaat zouden uitwijzen. Alleen Lloyd George en Italië hielden de conferentie de hand boven het hoofd; de eerste omdat hij zijn eigen geesteskind niet wilde verloochenen en niet met leege handen thuis kon komen, de andere uit hoffelijkheid wegens de verplichting als gastheer.

Gezamenlijk stelde men nu een memorandum op, dat na veel studie en beraadslaging aan Tsjitsjerin werd aangeboden. Dit bevatte als eerste voorwaarde de erkenning der oorlogsschulden in principe; de betaling moest naar capaciteit geschieden. Ook de vóór-oorlogsschulden waren hierin begrepen; voor een moratorium gevoelden de alliés wel wat, doch aan alle buitenlanders zou schadeloosstelling moeten worden verleend en restitutie van inbeslaggenomen goederen. Op deze punten wilden de geallieërden van geen wijken of toegeven weten. Frankrijk en België hechtten er de verplichting aan vast, dat er een bepaalde tijd dezer teruggave zou worden vastgesteld.

Terwijl Lloyd George een wanhopigen oproep richtte tot de geheele conferentie om door algemeene medewerking Europa er bovenop te helpen; terwijl de Italianen hun uiterste krachtsinspanning aanwendden in het aandringen bij de neutralen om Genua niet te verlaten vóórdat minstens de Russische quaestie was geregeld; terwijl Frankrijk aanleuning zocht bij de kleine Entente, teneinde de slappe vriendschapskoorden door onderdompeling in het staalbad van wederzijdschen steun om te vormen tot zware ketens van een militair verbond, bleven de Sovjets maar kankeren over de onmogelijkheid van teruggave der geconfiskeerde goederen als zijnde tegen het Sovjet-systeem van nationaliseering, -de logische consequentie voorbijziende, dat juist dit systeem de berm zou worden voor iedere credietverleening; een hinderpaal, opgeslagen door de gewettigde vrees, dat ook het aangeboden steunkapitaal, aldus „genadiglijk" werd genationaliseerd.

De eerste stap tot toenadering heette uit Moskou te komen, waar de concessie was uitgebroed om de schulden tot 1917 bij particulieren aangegaan, geheel voor hun rekening te nemen. Tjitsjerin stak deze eischkrimping in een zeer smakeloos kleedje, stelde zich verbaazend verstoord aan en vroeg op hautainen toon, wanneer de Commissie voor de credietbepaling nu eindelijk dacht bijeen te komen; hij had stemmen hooren fluisteren, dat er zonder de Russen zou worden vergaderd. De Geallieërden moesten wel overwegen, dat een ruim crediet aan de Sovjets de eenige basis was voor een duurzame overeenkomst en dat de Sovjet-delegatie niet genegen was te wachten op een bevredigend antwoord ad Kalendas Graecas. Werd de tijd te lang gerekt, dan behielden de Bolsjewiki-leiders zich hun vrijheid van handelen voor. Als een laatste vriendelijke vermaning, die veel onnoodigen arbeid kon voorkomen, werd eraan toegevoegd, dat in het uitgewerkte plan der Conferentie de wederopbouw van Rusland de hoofdrichtlijn moest vormen, en dat het pact tevoren reeds tot mislukking was gedoemd, indien het bepalingen bevatte, die het zelfbestemmingsrecht of de vrijheid der arbeiders aan banden legde.

* * *

Onnoodig hier te verklaren, dat het geduld der verscheidene delegaties op een zwaren proef werd gesteld; het scheen haast onmogelijk zelfs de kiem van eenigen goeden wil te ontdekken in het telkens variëerend loven en bieden der Sovjets; een vaste draad in hun houding was nergens te bespeuren, zoodat een gestabiliseerd antwoord, heden geformuleerd, morgen moest worden herzien.

België toonde zich onverzoenlijk ten opzichte der schadeloosstellings-quaestie, wat zich laat hooren, indien men bedenkt, dat het sterk geïnteresseerd was bij de „Russische" eigendommen, waarin het een kapitaal van 3½ miljard had gestoken. Barthou toog naar Parijs om instructies te vragen aan zijn oppersten chef, die hem gelastte trouw en pal aan de zijde van den kleinen bondgenoot te staan. Immers, zoo onderstreepte Poincaré de redeneering van Jaspar (België): Wanneer de Sovjets kapitalen weten uit te geven voor bewapening en schatten vermorsen aan propaganda, dan kan eerst de schulddelging en het nakomen der gecontractueerde verplichtingen wel aan de orde komen.

Als algemeen antwoord beduidde men den Russen, dat de verzekering kon worden gegeven, dat de oorlogsschulden zouden worden verminderd tot 60 á 50% en dat wegens den treurigen financieëlen toestand van het groote rijk tegen de noodige uitstellen en verlichting zelfs geen bezwaren zouden worden geopperd, doch eerst moest Rusland de verlangde, onveranderlijkvast bepaalde verzekeringen geven van goeden trouw en de primaire bewijzen overleggen, dat het zich als een betrouwbare factor in het algemeen staatsverband zou weten te gedragen.

Terwijl de Sovjets delibereerden over het in te zenden antwoord, peinsden Lloyd George, Italië en de neutralen erover hoe een meer verzoenlijke verhouding tusschen Frankrijk en Duitschland tot stand te brengen. De Engelsche Premier, die aan Barthou bij zijn vertrek naar Parijs een brief voor Poincaré had meegegeven, waarin hij den Franschen staatsman verzocht nog vóór 31 Mei te Genua te komen, teneinde over de Duitsche schuld te beraadslagen, had in hetzelfde schrijven een nieuw denkbeeld ontwikkeld, dat het netelig vraagstuk vele stappen nader tot de oplossing zou brengen. De Conferentie wenschte de schuld van Germanje definitief zien vastgesteld op 110 miljard gouden marken, in tweeën gesplist; n.l. een bedrag van 65 en een van 45 miljard. Het eerste kwam overeen met het bedrag der intergeallieërde schulden en van Duitschland zou voorloopig niets hiervan worden ingevorderd, mits geen geallieërd schuldeischer dit opvorderde van zijn medegeallieërden schuldenaar; Engeland en Frankrijk zouden beloven ook hiervan geen rekening in te zenden indien Amerika hen niet lastig viel. Zelfs dreef Albion de edelmoedigheid zoover, dat het Fransche aandeel nog wilde verhoogen ten koste van zichzelf. Wat de overige 45 miljard aangaat, Engeland beloofde een leening van 5 miljard, drie jaar renteloos, daarna tegen 5%; de overige 40 miljard zouden met 5% rente in termijnen van 6 maanden worden afbetaald, waarbij Duitschland dan een binnenlandsche leening moest sluiten uit te geven in 4 termijnen. Natuurlijk hadden de allié's zich te verbinden de bezettingskosten terug te brengen tot een minimum.

Poincaré bleef doof voor de bede der Conferentie en beriep zich op de onschendbaarheid van het verdrag van Versailles. Zoodoende stonden ook te Genua België en Marianne in hun „splendid isolation" en vorzag eenieder een mislukking van den grootschen opzet. Lloyd George, die tenminste nog iets wilde binnenhalen, werkte nu aan een ander plan, een z.g.n. niet-aanvals-verdrag, maar ook hier wilden de beide bondgenooten niet aan, zoolang door de Sovjets de geëischte waarborgen niet waren geleverd.

Rusland genoot erin zijn tegenstanders af te matten; dagen gingen voorbij zonder dat het verwachtte antwoord binnen kwam en toen het eindelijk verscheen, was de inhoud zoo pover, bleek de bedoeling om alles te ontwijken zoo duidelijk, dat de Belgen en Franschen niet meer in de Commissie verschenen. Met een omhaal van woorden, in een hoffelijk-gestelde polemiek maneuvreerden de diplomatieke schermutselaars handig om het heele geval heen; er klonk geen „ja" maar ook geen „neen"; grootmoedig stelden zij als waarborgen voor de te verleenen credieten hun geheele begrooting van ontvangsten, de inkomsten van export en productie, van landbouw, nijverheid en handel ter beschikking der Entente, doch praatten niet over het pact van „non-agressie", stelden niets vast omtrent de erkenning der teruggave van ontvreemdde goederen, doch wierpen alleen aan Frankrijk voor, dat na de Fransche revolutie ook de na-regeering niets betaald had, zich beroepende op „force-majeur"; de Sovjets verkeerden thans in dezelfde positie als hun Fransche collega's van 100 jaar geleden: ook de niet-teruggave der geconfiskeerde kerkelijke goederen werd er nog bijgehaald.

Het algemeen idée was toen, dat de conferentie was vastgeloopen; om nu den schijn te bewaren en misschien na een kleine rustpooze nog iets te bereiken, stelden Engeland en Italië voor om te Parijs op 26 Mei een financieële conferentie te houden over de Duitsche schuld en half Juni een nieuwe — of beter gezegd — een voortgezette Genueesche conferentie over het Russische vraagstuk in Den Haag.

Hoewel de Sovjets weinig zin hadden naar Holland te komen, dat hen nog nimmer had erkend, gaven zij tenslotte toch toe.

Genua was dus het groote politiek kerkhof geworden van alle gestorven verwachtingen, wenschen en idealen; in zijn aardschoot omsloot het de mislukte (de zooveelste) poging tot reconstrucie van Europa: op den dag der begrafenis riepen de rouwende vrienden elkaar een „au revoire" toe in Den Haag. Daarover een volgenden keer.

BEKENDMAKING.

De Procureur-Generaal in de kolonie Curaçao brengt hiermede ter kennis van het publiek in het algemeen en van de zeevarenden in het bijzonder, dat door het Garnizoen alhier **op eenige dagen in de tweede helft dezer maand** *met geweren schietoefeningen zullen worden gehouden op* **Caracasbaai**, *alwaar met scherp geschoten zal worden in de richting naar zee. Gedurende de schietoefeningen zullen roode vlaggen geheschen worden boven het hek van de Quarantaine-inrichting, op het fort Beekenburg, op den seinpost Caracasbaai en aan het Spaansche Water.*

Curaçao, den 3n November 1922.

De Procureur-Generaal.

2—3 *J. B. GORSIRA.*

AANBESTEDING.

Bij openbare inschrijving zal worden aanbesteed de levering van 69 paar schoenen ten behoeve van de politie.

De onderteekende inschrijvingsbiljetten moeten uiterlijk op Vrijdag 1 December 1922 om twaalf uur's middags zijn ingeleverd op het Parket van den Procureur-generaal, waar de inschrijvingsbiljetten op gemeld uur geopend zullen worden.

Belanghebbenden kunnen bij de opening persoonlijk of door een gemachtigde tegenwoordig zijn.

Biljetten, die niet onderteekend zijn of waarin sommen of woorden onvoldoende of onduidelijk geschreven zijn, kunnen worden geweigerd.

De inschrijvers moeten ten genoegen van den Procureur-generaal twee gegoede borgen stellen tot zekerheid van de richtige nakoming van hunne verbintenissen.

Omtrent de verdere voorwaarden kunnen op het Parket voornoemd nadere inlichtingen worden ingewonnen.

Curaçao, den 10n November 1922.

De Procureur-generaal,

2—2 *J. B. GORSIRA.*